

Изази недјељом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ и АУ-СТРО-УГАРСКУ (с БОС-НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ) на годину 6 ф., на по год. 3 ф., на четврт године 1 ф. и 50 новчића.

За све остале земље у ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на годину 20 франака, на по године 10 франака, на четврт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у илјаћеним писмима непосредно администрацији „Глас Црногорца“ на Цетиње, а може се и картом упутницом на пошту у Котор. Дописи шаљу се уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од реда 5 новчића. За веће и на дуже вријеме мање.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

Атина, 30 октобра. — Службени лист грчке владе јавља да се Краљева кћер Александра вјерила са Великим Књазом Павлом Александровићем.

Париз, 30 октобра. — Скупштина расправља државни прорачун за војску. Министар војни, одговарајући многијем говорницима, вели да се не ваља заносити надом, да ће се трошкови на војску умалити; на против, треба се спремити на ванредне напоре да се ујемчи обрана државе. Кад се одбије све што је скупштина већ одобрила, још остаје ванредне годишње потребе пет стотина милијона франака. Тијем трошковима ником се не пријети. Никоме неће бити за чудо, да Француска хоће да ујемчи своју независност према цијелој Јевропи. — Скупштина је те ријечи живо одобравала.

Лондон, 30 октобра. — На свечаном обједу новог лорда мера лондонскога града рекао је први министар, лорд Солзбери, како се узда да ће јевропске владе остати при својој живој жељи да се мир одржи. Једино му је страх, да неће гдјегод необавијештени народ повући владаре за собом. Други извор страховању види у невољи непрестаног оружања које гута небројено благо, тако да човек мора питати, какав ће томе бити крај. Но тај страх не треба да смета нашем уздању у мир.

Берлин, 1 новембра. — Бисмарков лист „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ записује за чланак француског листа „Rapet“-а коме је власник министар Локроа. У том се чланку вели, да у иностраној легији (légion étrangère) има 8000 војника из Алсације и Лотарингије, који тим доказују да нијесу непријатељи Француској, те би, на мјесто „стране легије“, ваљало назвати ту чету „пукот алсасколоренским“. — Бисмарков лист на то примјећује, да се по томе види да француска влада одобрава ратоборна задивљивања. (Ту

се јамачно мисли на говор генерала Мирибела, који је ономад јавно рекао, да Нанси неће дуго остати погранично мјесто, другијем ријечима, да ће Французи од Нијемаца опет отети изгубљене крајеве.) Ми се, вели, задовољавамо да истакнемо тај чин да би цио свијет видио ко би био кривац, ако се мир не би могао одржати.

Сриједац, 2 новембра. — Гласови те се проносе по иностранству, као да је неко покушао убити принца Кобурга, сасвим су неосновани, свуд влада ред и мир.

Париз, 2 новембра. — Одбор за промјену устава изјавио се за укидање сената и предеједништва републике.

Беч, 3 новембра. — Тесар је именовао Краља данског пуковником и власником 75-ог пјешачког пука, а Краља Оскара од Шведске пуковником и власником 10-ог пјеш. пука.

Монаково, 3 новембра. — Умрло је Војвода Макс, отац аустр. Царице Јелисавете.

Берлин, 4 новембра. — Новине „Post“ пишу: Није поштено разносити глас, да њемачки банкар учествују у руском зајму за то, што су обавијештени о трајности пријатељских односа (руско-њемачких?) Они не могу бити обавијештени о томе, пошто ни сама њемачка влада о том није обавијештена. Ни сам Бисмарк не може узети у рачун све могућности што се могу скоро десити у развјетку Русије. Зајму за измјену (конверзију) руског државног дуга смјер је да утврди вјеру у трајност мирољубиве политике руске, да би се на брзо могао учинити зајам још много виши.

Спасење руског Цара.

У недјељу, 23 октобра, дошло је „Правит. Вјестник“ овај највиши проглас:

Да га зобљем позобат не могу,
Нити сам се с тога насрдио,
Но кад питах да ти право кажем:
И прије су цари настајали
Вино пили и весели били,
Ал' и своје душе спомињали
И градили славне намастуре,
Да се у њих пјева литургија
И приступа ништ' и убоги,
Па се храна хљебом и молитвом.
Сваки од њих има задужбину,
Да се прича у потоње доба.
Упамти ли српског цар Шћепана?
Он начини двије задужбине:
Виландара и Јерусалима.
То је, бабо, рипћанима баба.
А знадеш ли краља Дечанскога?
Он начини: „Високе Дечане“
Те вишијех у Србаља нема!
А видиш ли оче, владаоче!
У застави, војводу Милоша,
Што ка' њега у Крушеву нема:
Да ухвати морског талијера,
И избади на тврде садаке?
Његова је мајка у Косову
Оградила Грачаницу цркву;
Кад се бојка служи литургија
Стоји у њој дванаест хиљада
Од свијета побожна народа
Те се моли Богу по закону!
А ти бабо задужбине немаш,
Да се прича у потоње доба,
Па сам с тога сјетан невесео!

А тад Лазар сину бесједио:
„О мој сине прекрасни Стеване!
Немој бити сјетан, невесео,
Начинићу и ја задужбину:
Темељ ћу јој удрит' од олова,
А видат' је са чистијем сребром,
И покрити жеженијем златом,
Посалижат' драгијем бисером,
Затворити драгијем каменом:
Да се боље сјаје богомоља

Божјом милошћу

МИ, АЛЕКСАНДАР ТРЕЋИ,

Император и Самодржац Свесосијеки,
Цар пољски, Велики Књаз Финландски,
и прочаја, и прочаја, и прочаја.

Недокучивијем путевима Промисла свршило се над Нама чудо милости Божје. Тамо, гдје није остало надежде на спасење човјечје, било је Господу Богу угодно сахранити дивним начином живот Мени, Царици, Нашљеднику Царевињу и свој Нашој Дјеци.

Да се уједине молитве свијех вјерних наших подложника с Нашим захвалним к Богу молитвама о Нашем спасењу.

У трепетном зазору пред дивним судом Свесвишњег, Ми вјерујемо, да Нама и народу Нашему јављена милост Божја одговара топлим молитвама што их за Нас из дана у дан уносе хиљаде хиљада вјерних синова Русије свуда, гдје стоји Света црква и гдје се слави име Христово. Промисла Божји, сахранив Нам живот, посвећен благом вазљубљеном Нам Отачеству, да Нам ниспошље и снагу, да вјерно свршимо до краја велику службу, на коју смо Ми Његовом вољом позвани.

Дано у Граду Св. Петра, 23-ег дана мјесеца октобра, године од рођења Христовог хиљаду осам стотина осамдесет осме, а Нашега Царевања осме.

„Александр“.

О дочеку Цареву и царске породице у Петрограду донијешемо, по рускијем листовима, извјештај у другом броју.

„Правит. Вјестник“ доноси ове потанкости односно несреће, која се догодила са царскијем возом:

17 октобра, око подне, царски воз јурio је са брзином око 64 врсте у сахат међу стацијама: Тарановском и Борцима, по високом насапу, који је подигнут у једној уској дубокој долини. Царска породица са најближом пратњом у то вријеме свршавала је доручак. На један пут осјети

И помиње у потоње вријеме!“

Ал' му Стеван на то одговара:

„Мили бабо, српски господару!
Вољан јеси можеш начинити,
Ал' ти знадеш мој милосни бабо;
Да кажују књиге стародавне:
Е ће удрит' на Србе Агари,
Па ће Срби меџан изгубити:
Са зависти и неслоге своје,
Па ће пр'јећи царство Неманића,
На агара на Отмановића!
Па да бише књиге погодиле,
Турци бише цркву развалили,
Ископали темељ од олова,
Слијевали ђулад за топове:
Ш њима наше ваљали градове;
А чието би разгамили злато,
И од њега ковали цекине;
И чието би сребро разгамили
И ковали ратла, на парине
И за себе токе би градили.
А бисерје бише вокунили
Одн'јели га својим кудунама:
Да од њега нивају ђердане
А драго би узели камење
Удрили га сабљам' у балчаке.
И градили бурме и претење!
Па те молим, мој милосни бабо:
Удри темељ од жеода камена
Озиђи је мермером каменом,
А прекири је тешијем оловом
И затвори тврдијем челиком,
Биће доста грађевине, бабо,
Да се прича у потоње вријеме.“

Тад Стевану Лазар бесједио:
„Аферим ти мој красни Стеване!
Твоја памет може царовати,
Но ће бисмо дигли намастира?
Бе би било мјеста намастиру,
Онђе нема студене водике,
Или нема питоме лозике,
А ће има студене водике
Онђе нема румене ружице!“

се страшни ударац, за тим други, на трећи... Вагон — трезарија претворио се у непознату, сипшотену масу. Под с точковима био је одбачен далеко на страну; дуварови су се искршили на ситне комадиће, а кров вагнут мало на страну, покрио је тужне остатке од вагона. Под овијем развалинама, изгледало је, као да је сарањена царска породица. Али милостиви Бог није допустио да таква несрећа снађе Русију; Цар, Царица и њихова дјеца били су сачувани за отаџбину само неким чудом Свесвишњег.

Упоредо са трезаријом, у томе истоме вагону, у буфету, убојена је послуга; огледала и намјештај у трезарији претворили су се у ситне комадиће. Вагон, у коме је била велика књиговица Олга Александровна, окренут је био перпендикуларно према путу и наднио се над провалију; његов предњи дио, савршено одваљен, зигао је, те је кроз овај отвор, снагом ударца, избачена велика књиговица с доста велике висине на коју испод пута.

Велики Књаз Михаил Александровић заједно са Књазом Оболенским такође био је избачен кроз рупу, која је постала у маломе одљењу трезарије услјед катастрофе. Млађа дјеца, не гледајући на снагу којом су била избачена, остали су здрава и само су се узнемирили, не видећи крај себе узвишене своје матере.

Вагон министра комуникације први је искочио са шина, и од њега су остали само комадића. Вагони, услјед инерције тежећи напријед, с ужасном снагом гомилали су се један на другог, распадали се и разбацивали по коси своје остатке. Од цијелог царског воза остали су више или мање у цијелости само два предња и три задња вагона.

На путу се виђела страшна слика у комадиће измрвљеног воза. Тужни су се гласови чули само ту. Хладна киша и глибавица довршују слику.

Цар, благодаривши Богу за чудни спас свој и своје породице, лично је дошао да прегледа мјесто катастрофе. Лајб хирург Гирш добио је наредбу, да одмах пружи потребну помоћ рањеницима. Наређено је било, да дође нарочити влак, одређени за пратњу, и из Харкова позват је санитарни воз.

Почеше истраживати убојене и рањене. Неке је врло тешко било познати, тако су искомадани били. Међу мртвима нађоше брзо љекарског помоћника Чекувера и Федјегера, штабе-капетана Бреша. Ово су обојица старе слуге и у свом животу доста су пута са царскијем возом путовали... Свега је убојенијех нађено

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

Зидање манастира под Кучом планином.*

СРПСКА НАРОДНА ПЈЕСМА.

Из збирке:

Дионисија Миковића.

Пије вино српски цар Лазаре
У питому долу Крушевоме,
Око њега господа бољари;
Уз кољено по десној страни
Сједи цару Југ, богати бане,
А с лијево Мјамило бане
Од господског соја Бановића,
А до њега девет Југовића,
У застави Милош војвода.
Вино служи прекрасни Стеване,
Десном руком а златним пехаром.
Ал' је Стеван лица невесела,
Кад год оду вино натачаше,
Све му чашу преслужује вином,
И на криво њега погледује!
Но му рече српски цар Лазаре:
„О мој сине, вјесико Стеване!
Што си мени сјетан, невесео?
Што ми чашу преслужујеш вином?
И што мене криво погледујеш?!
Ил' ти мало свите недеране?
Ил' добријех кова за јахање?
Или мало за арчиљук блага?
Па се с тога на непаутио.“
Ал' му на то Стеван одговара:
„О мој бабо, српски цар Лазаре!
Имам доста свите недеране,
Имам доста за арчиљук блага,

* Од Илје Ник. Поповића Ришњанина, а он је био од једног гусара Херцеговца.

258770
75000

89

двадесет и један, а рањених 37 људи. од ових је један у странијем мукама брзо умро. Лако рањени и натучени нијесу обраћали пажње на своје бољетине, те нијесу ни узегли и горњи број. Многи су били обливени крвљу. Цар, не гледајући на то, што је и његова једна нога била натучена, добро се држао и ишао тамо амо, спуштао се под пут по великом глибу и киши, обилазио је рањене и кријепио их је све својим милостивим ријечима и погледом. Царица, ни најмање не марећи што јој је рука рањена, гледала је да помогне онијем, који су понајтеже рањени, и својим примјером одушевљавала је и друге.

На накнадном, тако званом свитском возу, док није дошао на мјесто катастрофе, владало је страшно узбуђење. Тачног извјештаја о катастрофи није било. Казивали су, да је било рањеника, убијених, али ко — било је непознато. „Боже сачувај и помилуј!“ нехотично помишљао је сваки, и та сама помиса о несрећи, која би могла бити, ледила је крв у жилама....

Чинило се, као да се воз вуче ци једу вјечност, док, најзад, не дође до тужног мјеста.

Од царске пратње крилни ађутант Шереметев много је пострадао: откинут му је дио прета и згњечене преи; дворска госпођа грофица Марија Василевна Голенишџева Кутузова у почетку у узбуђењу није обратила пажње, да јој је нога повријеђена, те је ишла, али брзо је приморана била лећи, јер је нога не хтједе даље служити. Министар Императорског Двора, гроф Воронцов-Дашков, војени генерал-ађутант Вановски и генерал-ађутанти: Даниловић, Рихтер и Черевин — сви су прилично повријеђени. Барон Шервал, који је почивао у своје одјељене вагона, јако је натучен; њега су на носилима пренијели у санитарни воз; мислило се, да му је нога сломљена, али се доцније виђело да му је кост у цијелости.

Требало је мислити, како ће се даље путовати. Почем је пут био преграђен, требало је ићи натраг до станице Симељникове и отуд Екатеринбургским путем иаћи на праву пругу. Цар је желио посјетити Харков, гдје је раније одређен дочек, а одатле ићи на Витебск, а преко Москве, поклонивши се ту светој Иверској икони Божје матере и помоливши се у кремљевској саборници црквама.

Ишчекавши док су се превели рањеници, око којих је радио лични Хирург Гирш, лични педијатр Раухфус и лекар на гвозденом путу, Цар је прешао у свитски влак, који је до мало и кренуо напријед. На станици Лозовој, по царској наредби, већ је очекивало сеоско свештенство. Ту је држано благодарне за чудно излечење од сигурне погибље, а уз то и парастос онијем, који су погинули том приликом.

Какав је узрок ове катастрофе? Овако је сваки питао. Сад се може као сигурно казати само то, да овом приликом није било никаква зликовачког покушаја. Да ли сломљени вагон министра комуникација, или незнатно спуштање земљишта услед кише, или гњила која греда томе је узрок? Ово ће ријешити нарочита комисија за то. Цар је лично предао једном цандарском официру један комад гњиле подлоге, да поднесе комисији. Рањеници који су опремљени били у Харков, на станици Борхи

срели су Хирурге, које је предводио чувени професор Грух.

Убијени, осим шест нижијих чинова првог жељезничког баталиона, по вољи цареве пренесени су у Петроград. Солдати жељезничког баталиона, почем нијесу били родом из Петрограда, сахрањени су у Харкову у војничком гробљу. Погреб шесторице погинулих на служби солдата био је 10 октобра. Маса харковских грађана стајала је у редовима на цијелом путу, којим су носили погинуле. Као што је познато, Цар је изразио жељу министру двора, да се побрине за осироћеле породице, које су остале иза свију погинулих. Лака им земљица!...

Дочек, учињени Цару у вароши Харкову, већ је описан у „Правит. Вјестнику“. Свуђ путем народ је ишчекивао у великом гомилама долазак царског воза, кога кретање на тај начин претворило се бјеше у триумфалну импровизовану шетњу. Ма колико да је била тешка успомена на жртве катастрофе, али, видећи одушевљење многохиљадите масе народа, осјећајући оно непосредно учешће, с којим је народ дијелио цареву тугу, пазићи с каквом побожношћу благосиљали и прати знаком крета царски воз. — нехотично некако душа се весели, и сузе, добре сузе саме су текле из очију....

ИЗ НОВИНА.

Под насловом: „Светковина у Грчкој“, доноси „Браник“ од 20 окт. бр. 123, овај чланак:

Данас грчки краљ Ђорђе I. слави двадесетогодишњицу свога краљевања. Не само Грчка, него и остала Јевропа сложила се, да учествује у овој свечаности и многи европски дворови изаслани су своје посланике, да буду учесници при тој светковини.

Грчка се доста тешко ослободила. Борба је била велика, док су синови грчког народа извојевали слободу своје нарави. Кад су подигли потпором Јевропе своју државу, они су хтјели, да својој држави даду монархијску форму, и за првога краља изабрали су једног баварског принца. Скоро тридесет година Грчком је управљао тај баварски принц, али као да није био срећне руке. Побуне су непрестано узнемиривале земљу, и краљ, поред најбоље воље, није могао да много користи земљи, која је постала његова друга отаџбина. Кад је видио, да се неће моћи одржати на престолу, он је напустио Грчку. „Ради мене не ће се проливати грчка крв“ — то су му биле пошљедње ријечи.

Послије његова одласка Грчка није могла дуго да нађе себи владатеља. Бојећи се мусулманске кавге, грчки народ није хтио да бира Грка за свога краља, него је опет хтио страног принца. Али такав принц није се могао на брзо наћи. Нико није хтио да загризе у кисјелу јабуку; нико није хтио да сједне на пријестол, који се љуља.

Инглески државници почели су у оно вријеме да се интересују за грчке послове. Видећи Грке у неприлици, хтјели су, да им нађу краља.

Инглески кандидат био је један млад дански принц, који је био тек навршио 18 година. Био је синовац тадашњег данског краља. Грци прихвате кандидатуру, и изабери тог данског принца за свога краља, који под именом Ђорђе I. сједне на грчки престо, пошто је предходно изразио, да је Грчка добила јонска острва. То је било 1863. године.

Од тог доба прохујало је пуних 25 година. Од оног времена карта Јевропе се знатно измијењала. Некадашњи младић сад је човјек у најбољој људској снази, и што се онда нико надао није, још једнако је грчки краљ, и Грци су с њим потпуно задовољни. Сваки се радује, да има таког краља; нико и не помишља, да би добро било, кад би се укљонио из земље.

Како је то могуће! Та то је странац, који је био на престо грчки; није знао језика, није познавао обичаје, жеље и тежње народне, и поред свега тога постао љубимац свога народа. Грци воле свога краља много више, него многи народ, што воле свог краља, који је поникао из средине његове.

Како то? Тај странац озбиљно је схватио свој задатак и хтио је да користи својој другој отаџбини. Кад је био на престо, он је у првој прокламацији рекао своје народу: „Од мене не можете очекивати велике државничке способности, ни државничког искуства, јер ја сам сувише млад, али вам се свечано заричем, да ће ми ваш устав бити светиња, да ћу по њему владати и да никад земаљске законе прекорачити не ћу“.

Тако се зајерио краљ грчки Ђорђе I. и ту свечано задану ријеч никад погазио није; никад није земаљски устав обимао; никад се није о земаљске законе огријешило; никад није протуривао своју вољу, гдје јој мјеста нема.

На тај начин је тај странац нашао мјеста у срцу свога народа, ходећи тим правим путем постигао је, да га народ љуби и поштује. Данашње одушевљење којим ће бити предсретан грчки краљ, није вјештачки удешено, већ потице из дубине срца народа грчког.

Грчки краљ није растјеривао скупштине, није изигравао партије. Он није тражио наслова ван земље, ма да би то по својим породичним свезама могао чинити. Он је добро знао, да се на тај начин престо одржати не може. Он се приљубио народу своје, и заиста нема повода да се каје.

Краљ је основао земљи династију. Узео једну руску принцезу, а дјецу је васпитао у грчком духу. Он води примјеран породичан живот. То му је још више подигло у земљи углед, а на страни поштовање.

Окружен сретном породицом, поштован од оданог му народа, — грчки краљ слави данас свој јубилеј.

Лијеп призор, који показује, да има на истоку и срећних земаља, које имају и такве тренутке у животу, да се могу одавати веселу и одушевљењу. Красно је то, кад један народ има за кога да се одушевљава.

ДО ПИСИ.

Даниловград, 26 октобра.

(Прослава имен-дана Војводе Зетског

Књаза Мирка.) — У очи Дмитрова дана, наша је варошица била осветљена по обичном реду. Из коротовања за скоро преминулим управитељем вароши, није пјесме било. Сјутри дан по обичном реду била је у овдашњем храму св. Теодора, јутрења, служба и благодареније. На служби чинодјејствовао је г. поп Јовица Велешевић; а на истој су присуствовали г. г. к. Теодор Драговић, мјесни школ. надзорник, Зеко Јовићевић чиновник из оvd. штације; капетански писари: Милосав Мићунов, Токо Ђуровић, грађанство и други многи народ. Разумије се да су били и г. г. учитељи са ђацима свечано обученијем.

По свршетку благодаренија није се чинило хоро, нити је било пјесме од стране грађанства, због поменутог коротовања. Само није било играња и пјесме а друго је све проведено у обичном реду. Од стране ђака било је пјесме т. ј. из цркве кроз варош до у школу ишли су парадно пјевајући химне Владалачком дому и друге избране школске пјесме. У школи су учитељи показали ђацима, од које је доба година и узраста Књаза Војвода Мирко напомињући им Његове добре врлине и својства, на које требају да се угледају добра ђака. Ђаци су цијелу причу о Њему радо и весело слушали; особито што је од њихова млађаног доба. Најпослије је говор свршен са из три пута: „Живио“ за сваког члана Владалачког Дома.

(Народно стање и здравље.) — Љеба за ову годину би смо имали доста, ако га не продамо за дугове, које нам је прошла година донијела. Како је народ био много нападао од грознице, сад се доста добро опоравио. У томе су доста добра и користили учинили прашкови хинине, које је влада била послала на овдашње капетане са љекарским упуштвима, те су бесплатно раздавати сиромашним грозничавим фамилијама. Живио наш милостиви Господар, који се у сваком погледу стара и помаже свој народ.

Лаушевић.

Његуши, 28 октобра.

Прошлу годину злом су запамтила, готово без изузетка, сва племена наше домовине, јер прошла 1887 година била је тако неплодна, да није било рода ни у којем пољском усјеву; но благодарећи очинском старању нашег узвишенога Го сподара, народ наш сретно је испливао из валова глади тако, да се глад није у великом ни осјетила, јер свако, ко је могао радити имао је за зарадити на државним путевима; за своје наднице добијао је награду у новцу или у жити; а ко није могао радити, њему се давало жито на удугу, као и онима који су га узимали да га откупе о прошлом гоношину-дне. Те тако, и ако је била неродица какву овај пјас људи готово не памти, народ је црногорски срећно прошао тако, да у свој Црној Гори није било ни једног мрца од глади.

Као и друга племена наше домовине и јуначко племе Његушко, злом-неродице запамтило је прошлу годину. Али ова година, нека је слава Богу који ју је дао, изобилно је дала плода у сваком пољском усјеву. Руметина, пшенице и другог ситног жита било је према земљи доста; кртола

„Господару, мој зете милосни!
Ја ти оћу правит намастира,
У висину што год више могу,
У ширину што ширег узмогу,
Од љепоте што год љепше могу.“
Па прихвати благо Лазарево
И даде га својим синовима.
Отоле се браћа подигоше,
Оћераше девет товар' блага,
Не гоне га под Кучом планином,
Ђе је река српски цар Лазаре,
Већ га гоне под Шаргаи планину.
Југовићи благо законаше
Законаше па га затајише.
Кад сакрише благо Лазарево,
Подигоше Рада нејмара
И остале са њима мајсторе,
Пет стотина са њима аргата,
Па их воде под Кучом планином
И удрише темељ намастиру.
А справаше проклету тамницу,
Ко не дође да им аргатује
Уапсе га по неђељу дана,
Аргатује по петнаест дана
Па га онда својој кући спреме.
И ти би се јади опростили,
Но справаше седморо вјешала,
Објесаше до седам мајстора,
Да се брже грађевина гради.
И ти би се јади баталили,
Но удрише намет на вилајет:
На сироту што куђељу преде
Или везе да се хљебом храни,
Ударише три дуката жута.
Од свијета покупише благо,
Па са њиме граде намастира.
Кад намастир на досјетку био,
Све питају Рада нејмара:
„Јеси ли грађу, Раде, довршио?“
Раде стоји на врх намастира,
Бјеше Раде довршио грађу
Ал' им тужан несмије казати,
Јере биме њега погубили,

Да их не би цару просочио.
Па им, Раде, тако одговара:
„Силна браћо, девет Југовића!
И још није довршена грађа.“
Тако збори ал' залуд не сједи,
Но од желе себи прави крила;
Кад јелова направио крила,
У крила је тужан Раде сјео
Па полеће са врх намастира.
Далеко га отурила крила
Докле паде на земљицу црну.
А кад Раде на земљицу пао,
Тако њему Бог и срећа даде,
Те не сломи ни ноге ни руке.
Са земље се устану Раде
Па побјеже у Крушево равнo.
Када дође у Крушево равнo,
Ал' цар Лазар пред сарајем шеће,
Па кад виђе Рада нејмара
Овако је цару бесједио:
„Благо мени од сад до вијека!
Ево мени Рада нејмара,
Задужбину биће довршио,
Па се сада мени потезио
Да му добра муштулука дадем
И дају му цио товар блага.“
Кад нејмар цару приступио,
Пољуби му руку и колено,
Измаче се стаде га дворити
А цар њему стаде говорити:
„Е, мој Раде, драги нејмару!
Јеси ли ми довршио грађу,
Начинио дивно задужбину
Као што се и цару пристоји?“
А Раде му тада одговара:
„Јесам цару дивно начинио,
У висину колико требаје,
У ширину пира не требаје,
Од љепоте што бит љепше може.
У цркви су дванаест олтара
Ђе се оће пјеват литурђија.
Ма да Бог да који све што дава
Што прије ти ударили Турци,

Па ће стоје дванаест олтара,
Оће стало дванаест мунара
А на њима дванајст мујезина!“
То Лазару много мучно било,
Па је сјетно Раду бесједио:
„Зашто, Раде, за Бога милога?“
А Раде му по правци каза:
Како су му затајили благо,
Па с чиме су дигли намастира
И остало све што се чинило.
А кад цар Рада разумио,
Од јада га забољела глава,
Па дозивије војводу Милоша:
„О, Милошу, моја вјерна слуго!
Ајде коња узјаши ждралина,
Па га гони под Кучу планину
Те обори моју задужбину,
Слуго моја, и доведе камена
Издадићеш из њена темеља,
Јере није право ограђена.
Посиједи браћу Југовиће,
Ни једнога не остави жива!“
Смјерно му се Милош поклонио.
Ал' кољко се јесте наљутио,
Наопако сабљу пришао,
Стрмоглаве топуз објесио,
Преврнуо бугар кабаницу,
Па отоле поћера ждралина
Оћера га под Кучу планину.
Кад је био према намастиру,
Угледаше њега Југовићи,
Ни мало им мило не бијаше.
Па међу се јесу говорили:
„Ето иде Милош војвода,
Својему је ждраљу притужио,
Неко нас је цару ошаљкао
Од њег' живо месо опадало!“
Још не знаду да утече Раде,
Па га зову испод намастира:
„Бе си Раде? слази с намастира!
Да те јади не задесе љути.“
У то Милош на ждралину дође,
Па он њима бојју помоћ виче,

А они му здрављем прихватише.
Па им љутит Милош проговара:
„Не вичите Рада нејмара!
Далеко је, дозват га нећете.“
Па потегну тешку топузину
И удари Бошка Југовића,
Југовога сина најмлађега
А царева санџак барџактара
И свеза му руке наопако.
Тад удари једног на другога
Па и другом савезао руке,
Од све девет тако учинио,
Па обиће славна намастира
И сам собом Милош бесједио:
„Хвала Богу, дивне грађевине!
Које би је развалиле руке
Те се не би никад распануле,
Ни му душа Бога видијела.
Ваистину развалит је нећу,
Па да ће ми цар скинути главу!“
Тад се браћи повезаној врати,
Гледају се браћа Југовићи,
Мисле јадни кад ће погинути,
А гледа их Милош војвода
Но не може да их се нагледа
Од љепоте лица њиховога
И дивнога стаса и узраста.
Па сам собом Милош бесједио:
„Оне руке што би их посекле,
Не биме се никад распануле
Ни му душа Бога видијела,
Ваистину погубит их нећу
Па да ће ми цар посећи главу.“
Па дохвати браћу Југовиће,
Те их баци на дно у тамницу,
Ђе су они аспили аргата.
Па посјече својега ждралина,
Испод Куче окрену планине,
Докле долу Крушевоме дође.
Када долу Крушевоме дође,
Ал' цар Лазар пред сарајем шеће,
Објема се рукама подбочио.
Милош њему бојју помоћ виче

родила је као икад, бијело зело — куусе, тако исто. И тако с радошћу може јавити да је у Његушима ове године потпуни род био, те ће тако народу дати богату помоћ да се поправи све оно што је прошла гладна година уназдила и оштећила. На за то, народ је врло весело: дарију сви племенци већ су предали; жито, које се прошле године узимало на удугу, према роковима исплаћено је; људи ијоље живљи, тргују живијем: иду те кунују стоку у Никшиће и Подгорицу, догоне дома, препродају и кољу те праве све месо — кастраницу, коју износе на страну и по унутрашности, и по скупу цијену продају. Већ је неколико хиљада кила послато у Тријешће и продато по 30 новчића кило.

У опште може се без бојазни рећи да народ овог племена ради живо и окретно, довијајући се, како ће сретније и задовољније провести дане, у кршевитој милој му домовини. У народу овог племена влада потпуно здравље; и према реченом свему иде унапредак са задовољством.

Подгорица, 2 октобра.

(Долазак Његова Височанства Књаза Николе I. и прослава имендана Његове Свјетлости Књаза Мирка.)

Већ је вријеме да се и ми гласнемо са ових страна миле нам отаџбине.

Грађанство овдашње вароши, као сваке, тако и ове године, прославило је имендан Њ. Свјетлости Књаза Мирка војводе зетског, а у исто вријеме и долазак нашег Господара Николе I.

У очи светковине овдашње грађанство било је обузето неким ванредним одушевљењем, тим више, што смо исцекивали, да ће нам у јутро, на дан светковине, двије прославе назвати „добро јутро“! Једна прослава, то је долазак нашег дичног Господара, а друго је имендан Њ. Свјетлости Књаза Мирка.

Има толико времена од када нијесмо били срећни поздравити у средини нашеј нашег дичног Владара, па је Бог сада нашу жељу испунио овом приликом.

У јутро на дан светковине сва Миркова варош била је окићена дивним заставама, а грађанство исте и још са стране други народ, знајући да ће доћи Његово Височанство, било је преобучено у свечаном руху и са г. окр. кап. Јованом Лазовићем било се сакупило око стана у којем је отпочинуо наш узвишени Гост. Због велике кише, која је падала непрестано, није се могла свечаност сасвим извршити, као што се мислило, али ипак је лијено било.

Свак је жељно био упр'о очу пут Везирова моста од куда се појавило Њ. Височанство.

У том времену појаве се кароца, за којом је било неколико коњаника и квалитетних перјаника. За неколико минута стигао је Књаз и грађанство назвао „добро јутро“ које је на том дало отпоздрав:

Добро дошаи нама, Господару,
Дична народа дични владару!

Из кароца одма је ушао у Двор. У пратњи су били Г. В. Станко Радоњић и Г. Филип Петровић. Послије неколико минута кад су звона други пут оглашавала литурђију, Његово Височанство са Његовом Свјетлошћу Књазом Данилом и цијелом пратњом упутило се у цркву где је ода-

вао Богу своје срдачне молитве, како за свој народ, тако и за цијело Српство.

Пошто је остеоао службу божију, у пратњи великог народа вратили су се у Двор, где је примао на честитку најпрвије чиновнике па онда грађанство.

Послије подне била је трка на револвере, од којих један је уграбио један Куч, а други је дао Господару једноме Турчину, који је пао у трчању. Сјутра дан ишли су у лов у Горицу више Подгорице, која је била забрањена због лова. Ту су убили неколико зечева а више их ухватили и живе Господареви перјаници. И овај се дан Господару бавио међу нама а сјутра дан, т. ј. 28 окт. рано отпутовао преко Зете на Ријеку.

Срећно нама свагда путовао свуда, као јарко преко неба сунце.

С. Б. Марковић
Брђанин.

Дробњац (Шавник), 27 октобра.

Наше племе дробњачко за ову годину захваљујући свевршњем Богу, нема се ничем пожалити на љетину, зашто је година у свему родила добрим берићетом, како житом и сијеном, тако и разним зеленима и поврћем, те ће се тако и државни данак опет лакше но по другим мјестима подмити моћи, ако и нема наша стока цијене. — Ми се у ове крајеве задовољавамо потпуно с Божим благословом и милошћу нашег дичног Господара, који нам је учинио олакшицу у плаћању данка а у исто вријеме и умалио га, т. ј. на кошу ливаде 20 новчића. Пошто имамо у сред средоточену малу варошицу звану Шавница, кроз коју ударају крени путеви на четири стране: Никшићу, Колашину, Пиви и Пљевљима, то се тијем наши производи стичу највише у ову малу варошицу и обратно. Из ње се црпе скоро све домаће намирице, које наш сељак потрбује. Радујемо се што у средини ове варошице имамо и школу четвороразредну, подигнуту готово по првом плану црногорских основних школа. Имамо такође и цркву доста приличну. Имамо и за своје домаће намирице у сред ове варошице и 23 воденице и валанце. Ње би се с временом и мудром државном управом могле на истој ријеци у сред вароши ове подићи и државне фабрике, за нашу домаћу индустрију, као: кожу, вуну, прах (барут) и т. д.

Једино је за сад жеља овога народа, кад би се наша влада побринула, да у овој варошици подигне телеграфску станицу и свеже је житом са Никшићем или Горанским, пошто нам се чини да би овдашња штаница доносила сваковремене користи, и трговцима и сељацима многе олакшице, које ће наша влада знати сама одијелити. Помоћу те станице учинила би наша влада и себи велику олакшицу за спровод својих наредба, а једанак би уштедила и народу овамошњем велике терете односно пилања људи службенијех за кривце и друге ствари, те би се стациа новац на општински корист државе и народа.

Уздамо се, да ће нам идућа нова година и пове среће донијети, у корист отаџбине и нашег племена, под мудром владом нашег општељубљеног Господара.

Дробњак.

Нека кају у тамници грјехе,
Нека кају докле се покају.“
Тад Милица угледа Милоша,
Па пред сарај ишетага млада,
Сва у црној нетрошеној свили;
Смјерно јој се Милош поклонно
Па јој каза што је и како је.
А када га млада разумјела,
Радосне јој сузе удареше,
Па Милоша грли и целива
И ждралина коња му милује,
Још овако њему бесједила:
„Мој Милошу, свега српства дико!
До сад си ми био вјерна слуга
А од сада јеси мој зет мило,
Оћу теби поклонити Јелу,
Што си моју браћу поштедио,
А Лазару жао бити неће.“
Но то Лазар и слуша и гледа,
Па Лазару много мило било,
Ђе Милица обрече Јелицу
Војводи Обилић Милошу.
Па овако стаде бесједити:
„Срећно било, мој зете Милошу!
Ај се, зете, ожени ти нећеш
Док не узмеш блага без есана
И учиниш што сам ти рекао.“
Тад га Милош хитро послужило
Сиротињи благо раздјелио
А све више по три пута дава,
Да је проста славна задужбина,
Па још Милош цара послужило
Мртвијема спомен начинио,
А њиховој кућној сирочади
Раздјелио седам товар блага,
Да се хране док је у животу.
Кад је Милош све то учинио,
Тад је Лазар њега оженио,
Намастира славна осветио,
Да се у њем пјева литурђија
И свеноћна велика бденија,
Све за славу Бога великога
И за срећу народа српскога.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Ц е т и њ е, 29 октобра.

(Књаз Петар А. Карађорђевић)

кренуо је у понедељник у Котор где је се укрцао на Господареву јоту „Сибил“—у за Трст. Књаз Петар је хитао своје брату Књазу Ђорђу који је на путу у Арко тешко оболло, те се морао зауставити у Трсту. Књаз Петар је у сриједу брзојави Свијетлом Двору, да је Књазу Ђорђу мало боље, у колико је престало избацивање крви.

(Др. Јован Јовановић Змај) кренуо је исти дан и истом приликом у Беч.

(Г. Ликурго Маћо), кр. италијански министар на Двору Његова Височанства, дошао је уторник вече на Цетиње, са својим секретаром.

(Г. Конте Серсеј), повјереник послова Француске Републике на Двору Његова Височанства, кренуо је у сриједу у Дубровник.

(Војвода Марко Миљанов) борао од уторника на Цетињу.

К њ и ж е в н о с т.

Viestnik хрватскога археолошкога друштва. Год. X. Бр. 4. У Загребу. 1888.

Садржај: 1. Bericht über die drei eingesendeten Schädel. — Taf. III. — Dr. Zukérkanbl. Са преводом хрватским од дра. И. Војничкића. — 2. Римски надписи у Босни. — В. Вулетић В. — 3. Хрватске старине у Книну. — О. Стјеп. Златовић и С. Љубић. — 4. О напретку археол. знаности у нашој хрватској земљи. — С. Ј. — 5. Биљешке о предхрист. гомилама, силама и т. д. у Херцег Босни. — В. Вулетић В. — 6. Критика. — Monumenti di architettura in Dalmazia (Споменици грађитељски у Далмацији). — Франо Радич. — 7. Дописи: 1. Joseph Naas, k. u. k. Consul. Shanghai. — 2. Фран. Скарпа из Затона. — 3. Проф. Иван Милчегић из Ријеке. — 4. Вид. Вулетић В. из Корчуле. — 5. Проф. Ив. Радетић из Сења. — 6. Проф. Фердо Милер из Осека. — 8. Разне вијести.

„Вјесник“ за сада излазиће свака три мјесеца. — Годиниња предлата стоји 4 ор. а вр. за све аустријско-угарске земље; а за изнотемом 8 марака или 10 франака. Списи, пошљике и годишњи зривоси имају се од сада одирављати под насловом: Хрватском археолошком друштву у Загребу (у земља. музеју).

Нарудбине на предбројку „Вјесника“ прима и књижара Л. Хартмана у Загребу.

Пољопривредни календар за просту 1888 годину. Са више слика. Издање „срп. пољопривредног друштва“. Уредио Душан М. Спасић секретар „српског пољопривредног друштва“. Година VII, Биоград 1888. Штампарија „код Просвјете“. Цијена 1 динар, или 50 новч.

Садржај: 1. Календарски дио са распоредом радова у сваком мјесецу и биљешкима за сваки мјесец. — 2. Чланци: Важност и гајење ражи, од Ђ. — Важност гајења и поука о гајењу варива у велико, од И. Миливојевића. — Поука о сушењу и преради воћа, од М. — О претакану и бистрењу вина, од М. Петровића. Кратко упутство за гајење и уређење стаја за стоку. — Потреба гајења, гајење и употреба важних пићних биљака, од С. — С. — О природном подмлађивању шума, од К. Ђ. — III. Биљешке: Кад који усјев треба жњети? Сазнавање тежине говеда помоћу пантљике за мјерење. О дрљану озимих стрњива с прољећа. Како треба мекње (паспаљ) давати говедима. Да осуши воден кромпир. Црвени патлицини (помидори) као лијек. Да се смрзнута јаја могу употребити. Млјече за живину. Да ти се свиње не разболе. Да забилежии кад ће ти се свиње прасити. Да ливаде прије досу и боље роде. Средства противу мшцева. Да кокошке зими носе. Да сачуван вариво од птица. Зашто и чиме треба крчити воћке. Улињ хладноће на млијече и његове производе. Правила при производњи кокошију. Да сачуван ствари од мољаца. Петролеум против буба шваба. Колико може да живи коњ без хране и воде. Врло рана и добра зелена пића. Да сачуван слаткарију да не прека од топлоте. Средства против пролива код телад. Надун и средства противу њега. Да кромпир више и крупнијег рода донесе. Кад треба брати воће за продају. Да одучин коња да не уједа. Да се овце не пободу од метиља. Да се месо на љетној врућини не уквари. Користи од употребе соде у газдинству. Јасенова кора за зелено бојење. Копуновање петлова. Да се хлеб одржи свјеж. Сумпор противу стеница. Крунач „Ексцелзиор“. Противу крвавица код коња. Да произведен крастац без банте. Да воће развије узри. Одбијање прасија. Погрешка при готовљењу меса. Да се квочка одбије

од лежања. Да грашак боље роди. Противу запаљена вимена. Противу шуге на свињама. — IV. Таблице: Податци из ратарства, повртарства и ливадар. Податци из сточарства. Податци из шумарства. Таблице за претварање старих мјера у нове метареке. — V. Пошта и телеграф. — VI. Извод из правила „Српског Пољопривредног Друштва“.

Хришћански Вјесник, часопис духовни за хришћанску науку и црквену књижевност. Издавалац и одговорни уредник: кон-Алекса Илић, протојереј и предједник историје биоградске. VIII. Свеака за септ. Год. X. У Биограду. Штампана Ј. Ј. Медицијан и Ђ. Кимпановић. (Обилићев вијенац, број 1). 1888.

Садржај: 1. Један владика на смрти. — 2. Пропаганда. — 3. О наименовању дјете и о кумовима, по пропису православне цркве. — 4. Говор пок. Епископа Ниманора Грујића на опјесу Петра Јовановића, бив. Митрополита биоград. — 5. Манастир Тумане. — 6. Освећење заставе „Даворја“. — 7. Сирочад. — 8. Вјере у свијету. — 9. Са Сабора Архиепископског. — 10. На једно питање из пастирске праксе. 11. Ново окриље духовној просвјети у краљевини Србији. — 12. Биљешке. — 13. Гласник. — 14. Некролог. — 15. Ради знања

Књижки Илюстриваннаго журнала Рускиј Паломник за 1888 годѣ. Књижка V. С. Петербургъ Типографіи П. П. Сојкина, Вознесенскій проспектъ, № 47. 1888.

Содржаніе: Жизнь Пресвятыя Дѣвы Богородицы. А. П. Глинки. — Съ Востока на западъ. Историческая повѣсть изъ первыхъ временъ христіанства (Окончаніе).

Страникѣ, духовный журналъ. 1888. Октябрь.

Содржаніе: I. Соломонъ, его жизнь и время. VII. Храмъ Соломоновъ. Ф. В. Фаррара, въ переводѣ А. П. Лопухина.

II. Поученіе на 15 іюля, день памяти Владиміра св. и праздованія 900-лѣтія крещенія Руси. Архиепископа Никанора.

III. Святый равноапостольный князь Владиміръ просвѣтителъ Руси. Владиміръ христіанинъ. I. Крещеніе Руси. И. П. Матченко.

IV. Римская пропаганда, ея исторія и настоящее состояніе. IV. Средства пропаганды. Проф. арх. Никодима Милашъ.

V. Изъ холмской Руси прошлое и настоящее. (Ко дню 25-лѣтія воссоединія). I. А.

VI. Въ дѣбряхъ современнаго раскола. И. В. Преображенскаго.

VII. Романъ Кузьмина. Разсказъ изъ галицко-русской жизни. I.—III.—Прот. И. Гр. Наумовича.

VIII. Внутреннее церковное обозрѣніе. Изъ бесѣдъ обо всемъ, въ интересахъ міровоззрѣнія. (По поводу нашихъ недавнихъ праздниковъ). Новая жизнь для новой Россіи. Принятый взглядъ на міровоззрѣніе, его происхожденіе и задачи, и необходимость значительной переделки нашихъ наличныхъ взглядовъ. Будни и праздники: какъ прошелъ нашъ недавній 900-лѣтній праздникъ? — Блескъ вѣчнаго торжества, ширина и величје непосредственнаго духовнаго настроя и — слабая чуткость общественной мысли. Въ чемъ тутъ сказалося міровоззрѣніе? — Вопросъ о принципахъ, и — ввнутренняя картина нашей духовной жизни, по мѣркѣ наличныхъ взглядовъ; теорія такъ называемой „совокупности“. — Мы снова возвращаемся къ праздникамъ: что у насъ не праздновалось, и что должно было праздноваться. Понятіе Жизни, и жизнь нашихъ предковъ отъ такого понятія; нѣсколько дополнительныхъ разъясненій. — Необходимость переменъ господствующаго міровоззрѣнія и — переходъ къ слѣдующей бесѣдѣ.

IX. Иностранная церковная жизнь. — Главнѣйшія событія изъ текущей церковно-общественной жизни Занада. — Энциклика папы „о человеческой свободѣ“. Ея смыслъ и значеніе. — Причины сравнительной либеральности папства. — Крестовый походъ противъ рабства. — Ужасы рабства въ Африкѣ. — Панангликанскій соборъ и его заявленія касательно сношеній съ востокомъ.

X. Обзоръ журналовъ. Изъ путевыхъ наблюденій и впечатлѣній: Въ нашемъ юго-западномъ краѣ: литовцы и ихъ отношеніе къ полякамъ и русскимъ. — По закавказкой границѣ: закавказскіе сектанты — абабасты, молokane, живовшувачи и др. — Въ Константинополѣ: турки у себя дома. — Въ Мраморномъ морѣ: чалія и мечты грековъ о градѣ св. Константина, — греки и русскіе. — На Аѳонѣ: 15 іюля — день 900-лѣтія крещенія Руси на Аѳонѣ. („Моск. Вѣд.“, — іюнь сент.).

XI. Новая книга. Творенія отцовъ Церкви и апокрифы въ древне-русской церковно-учительской литературѣ. — (А. С. Архангельскій. Отцы Церкви въ древне-русской письменности Сиб. 1888. — Материалы и замѣтки по старинной литературѣ. Мат. Соколова. Вып. первый. I.—V. М. 1888. — Историко-литературный анализъ стиха о Голубиной книгѣ. В. Мочульскаго. Варшава. 1888. — Очерки исторіи южно-

русских апокрифических сказаний и писем. Киев. 1887. — Разборъ апокрифическихъ сказаний о Пресвятой Дѣвѣ Маріи, особенно распространенныхъ въ древней Руси. Вл. Сахарова—въ „Христ. Чтен.“ 1888). А. И. Пономарева.

XII. Извѣстія и замѣтки. Ко дню празднованія 900-лѣтія: 15 іюля въ Херсонісѣ Таврическомъ на купели крещенія Св. Владимира (подробности празднованія и рѣчь И. У. Палимпсестова), чѣмъ былъ ознаменованъ этотъ день въ разныхъ мѣстахъ Россіи? — Изъ проповѣднической литературы: слово на день обновленія храма Воскресенія Христова, 13 сентября. (Священ. А. Я. Перова).

XIII. Книжная лѣтопись. Книги вышедшія съ разрѣшенія духовной цензуры. — Отзвѣвъ объ XI. вып. „Троицкихъ листовъ“. А. П.

XIV. Объявленія

Редакторы-издатели:

А. Васильковъ. А. Пономаревъ.

Просвѣта.

Под насловом „Освећење новосаграђене општинске дворане у Панчеву — духовни концерт“ доноси „Браник“ овај листак:

(Свршетак.)

У вече у 7 сати отпочео је у освећеној дворани „духовни концерт“. Није ово првина, да наше црквено пјевачко друштво даје духовни концерт. Још се врло добро сјећамо оно а добро посјећенога духовнога концерта приликом хиљадогодишњице св. Ђирија и Методија. Али признати морамо, да је овага пута панчевачко срп. црквено пјевачко друштво превазишло све своје досадашње продукције. Ако се не варамо, у Панчеву је наш свијет први пут почео уживати у забави ове врсте, а без сумње нико неће спорити велику потребу оваких забав код нас. Још прије 7 сати у велико се испунише просторије општинске дворане и тачно у 7 сату када ће концерт отпочети бјеше дивно освјетљена дворана цуна најодабранијег овдашњег грађанства, а видјемо на окупу у лијепоме броју и одличне странце од којих љу споменути из Биограда: професоре велике школе: Јована Бошковића, Туромана, Драгишу, С. Милутиновића, Др. М. Јовановића-Батуца, Др. Гавриловића; музичаре: Даворина Јенка, Мокрањаца, Штирског, Перу Димића, хоровађе биоградских пјевачких друштава, и још многе пријатеље наше, који сваком даном приликом показиваше интересовања за наш напредак. Из Новог Сада: Антонија Хаџића, секретара „Матице Српске“, Н. Јоксимовића, уредника „Браника“ и трговца Љ. Сисановића. Из Земуна проту Ј. Вукадиновића, пароха Д. Руварца и још други. Даје споменуемо још ова мјеста из којих смо видјели одличне представнике: Бијела Црква, Ковин, Долово, Ново село, Алибунар, Црепаја и т. д.

Химну „Појмо Богу“, композицију хоровађе панчевачког друштва М. Топаловића а састав Л. Поповића пароха панчевачког прикладан овоме дану, одијевао је мушки збор на опште задовољство, а малашкиново „помишљао день страшный“ и „не рыдай мене мати“ отијевао је мјешовити збор тако дивно, да се на свакоме могло видјети оно расположење, какво су такве пјесме и одређене да учине, — у нијемој тишини лице свакога изражаваше озбиљност и миље ил' да речем право побожно расположење. Ове двије пјесме показале су да пред собом имамо пјеваче и пјевачице, који и осјећају оно што пјевају а рутином су добро снабђевени. Прикладно овоме вечеру биле су пјевачице и обучене у једнаким црним хаљинама. Послије мале паузе, када је публика задовољство своје ријечима пропратила, етуни на подијум дворане, већ у више свечаних прилика у нас позвати говорник парох Лука Поповић и поче језиком чистим као да га је голуб бирао: „У историји нашег црквено општинског и народно просвјетног живота овдје, ово је узвишен свечан и значајан тренутак, који ће оставити за собом свијетлу пругу, да она и потомству нашем свијетли и казује, шта је кадра добра воља, слога, дурашност и савјестан рад учини. Чини ми се да у овом свечаном тренутку, кад нам мила пјесма лијепог православља загријава срца и заталаса све племените осјећаја наше, чини ми се, као да се раскланају небеса, и као да гледам из оних етирских висина како руде лица блажених отаца, дједова и праједова наших, како им душе осјећају необично миље, гледајући потомство, како оно благо и онај добар бисер, што га они даваху, остављаху и поклањаху, нижу у красан вијенак славе народног имена свог“. Разложивши даље значај вјере и пјесме по нас Србе, показујући на двије алегорије слике, о којима је било говора при описивању дворане, чини апел на млађи нараштај, на узданицу

нашу, на ком ће сво добро наше остати, да љуби свету вјеру своју и кува је као вид својих очију, да пригрије пјесму нам народну, која наш је наше лијепе и културно историју Јевропе увела а љепотом и питомином својом чак и туђ свијет загријала, „пригрије је — вели говорник — нек ти она буде мила храна и наслада душевна, нек ти духом твоје народне пјесме откуцава срце, мирише дупна, нек ти дух народне пјесме чува свијест чистог и правог родољубља“.

Та јака и чврста вјера е једне, а разборита свијест о имену и поносу народном и грађанском е друге стране, родила је у синовима народа нашег у опште, а на по се као мале гдје и на нашем огњишту општинском, ону горостасну љубав, која се онако дивно манифестовала у срцу наших грађана а добротвора општинских, који нас задужили за вјечита времена.

Говорник наставља даље свој говор овако: „Оно што је највише у човјечанству, то тражи од нас да порадимо за њега, за будућност. Садашњица је мајка будућности, будућност кћи садашњице. Страшно је не радити за будућност. Свијесна ова два посла, ове двије дужности, црквена општина наша, прегла је свом добром вољом, свом снагом ума и срца свога, да свијесним и савјесним радом, поради у садашњици на свему ономе што снажно промишља црквено општински и народно просвјетни живот, да покаже што више плода и добрих резултата рада свога“. Па завршује: „Слога и добра воља неће ни на даље малакати у данашњег представништва црквене општине наше, јер ће оно и на даље топло љубављу и самопрегорењем водити озбиљну бригу о напретку и достојанству не тражећи за се никакве славе, али — има нешто, што е правом може потражити и пожељети, а то је: да се млађи нараштај наш, нада општине наше, будућност, живот и моћ на и узданица свима нашим данашњим тековинама, загрије хришћанским врлинама, јер у ком народу има највише врлина у том има највише мудрости и јачине, да се млађи нараштај наш загрије чистом љубављу према свеколиком добру рођеног огњишта свога, да буди, његоу и чува свијест о имену своме, да повјерањем и поштовањем приступа трудбенацма око добра општинског и да у свему и свачему, што се клони општем добру нашем, буде вриједан ал и скроман усталац. С вољним и свијесним, савјесним и будним млађим нараштајем, лакше ће старије коло уредити и утврдити још и остале зграде и етаје живота свога, те ће вјером, љубављу, надом, слогом и радом проијевати живот наш и у животу нашем лијена вјера и мила пјесма, лично име и премно језик наш, у нами ће онда зацарити љубав Бога ота, благодат Исуса Христа и присуство св. Духа“. Својим симпатичним гласом, својим лијепим и смишљеним предавањем, умно је г. Лука Роповић да учини дубок утисак на своје многобројне и одабране слушаоце и слушачице, што се изказало у бурном усклику по свршетку лијепог му говора.

За тим је још мјешовити збор пјевачкога друштва отијевао ове концертне пјесме: од Дм. Борњанског „Господи Боже Израилевъ“; од Ј. Маринковића „Царю небесный“; од Ст. Давидова „Тебе Бога хвалимъ“. Како су и ове пјесме испале, може се замислити, кад је један стручњак (Д. Јенко) изволио се изразити: да је панчевачко друштво и не обзирују се на досадашња његов рад, већ само ради овога концерта кога је тако сјајно извело, заслужило, да се назове првим пјевачким друштвом у Српству. И ми му само жељети можемо да и од сада са својим ваљаним хоровађом тако напредује, на ће то име и на даље задржати. Оно дивно освјетљење пшном, при моме је тек у свој својој вељепотности еинули дворана; онај лијепи партер које отмијеног грађанства панчевачког, које одличних гостију, на на галерији она весела лица наших женскиња а још к тому кад се сјетимо уживања кога имадомо слушајући вјештачко израживање одабраних нијеса од пјевачког врштва, можемо рећи да је цо утисак био очаравалуји.

У таквоме расположењу изађосмо у 9 сати из св. Савскога дома, и мушки и пријатељскоме разговору унутрине се у дворану „код трубача“, гдје бјеше спремиљена заједничка вечера, за црквене купштинере, потпомажуће чланове пјевачкога друштва и госте. Лијепо је било видјети овдје толике наше ваљане и одличне људе на скупу у пуноме задовољству, а још љешна је слика била када се испунише и астали на тврдо намјештени, те нас је могло преко двије стотине бити. Вечера се почела са молитвом. Пјевачко друштво отијевао је „Оче наш“ по Ј. Белу, а прота Земуни Ј. Вукадиновић благословио је трезву. Разумије се да вечера није прошла без здравица, од којих љу само неколико споменути. Први устаде подпред. црквене општине г. Каменко Јовановић и наши прву здравицу Љ. В. Тесару. За тим устаде парох Лука Поповић и наздрави

владици вршачком Нектарију. Трећу је здравицу напио Др. М. Лакић, као председник приређивачког одбора гостима. Ово су биле званичне здравице, а за тим се ређаху здравице једна љешна од друге, а споменућемо само здравицу Ј. Бошковића, који је одговорио у име гостју, нанивши Панчевцима и општини њиховој, која је од вајкада свијетлила свијешћу и пожртвовањем према свему ономе, што води културноме напретку народноме. Здравиду А. Хаџића лијепој и бољој половини панчевачкој. Д. Јенко напио је пјевачком друштву. Др. Касашиновић предеједнику црквене општине; г. П. Јовановић, свештенству. Стигло је и доста телеграфских и писмених поздрава, које због оскудице простора не можемо донијети.

Осим пјевачког друштва које нас је и својом рутином и дурашношћу задивило, у паузама свирао је оркестар. И тако је веселе текло до у саму зору. Свакоме ко је био на овоме славуљу, остаће без сумње лијена успомена на Панчево, и дао би Бог, да се оваке славе нижу у нас и по другим општинама.

Ова је година, једна од оних, у којој је наш народ видљивим знацима дао довољно израза благодарности на према оним синовима својим, који га и пред страним свијетом показаше, да је вриједан што живи, а и у њему самоме починише толико, да само ако и један дио таке дјелотворности будемо и ми показати могли — доста ћемо учинити. Али, поред прославе препородитеља књижевности наше Вука С. Караџића, поред славе наших вриједних новинара: Тодора Павловића и Д. Давидовића, поред светковине народног јунака Радивојевића; биће, нарочито на пољу нашег народног аутономног живота, свијетло обиљежен и овај дан, кога 2 октобра проведомо у Панчеву. Д.

О напљеднику Никанора Грујића у владичанству читамо у „Бранику“:

Новоизбрани пакрачки владика Мирон Николић је родом из питоме Славоније из села једног око Дарувара. Сада му је око 45 година, дакле је у најбољим годинама мушког доба. Послије свршених основних школа у мјесту свог рођења, учио се на осјечкој гимназији, гдје је свршио нижа четири гимназијска разреда, за дим је пет разред свршио у Пожези, шести и седми разред у Карловцима, а испит зрелости је положио у Новоме Саду. Богословију је свршио у Пакрацу, а права је приватно учио. — Одмах по свршеној богословији узео га је покојни митроносни пјесник Никанор Грујић у пакрачку епархијску канцеларију, гдје је обављао биљежничку дужност. Садашњи избрани владика је хтио да буде мирски свештеник, но на жељу владике Грујића склони се он и етуни у монашки чин. Као љубимац владичин брзо је напредовао у своје чину, и сво вријеме свога монашког живота провео је на двору у Пакрацу, вршећи дужности биљежника и отиравајући све епархијске послове сам, особито у посљедње доба живота покојног владике Никанора, који је због блести сав посао повјерио тада већ архимандриту Мирону Николићу. По смрти владике Никанора постављен је архимандрит М. Николић за мандатара у епархији пакрачкој и ту је дужност савјесно обављао до данас.

Људи, који из ближе познају новоизбраног владика, а којима се може вјеровати, тврде, да је то уредан, тачан и савјестан човјек, па како је у најбољим годинама својим, заиста му неће ни енергије недоснајати, да епархију своју у реду одржава и да исправи све оно, што је буди чијом кривицом забатаљено и запустљено у пакрачкој дијецези. Велико је бреме које на се прима новоизбрани владика, до њега је да оправда и повјерење синода и уздање оарода српског.

Ми од своје стране желимо новоизбраном пакрачком владичи, да у свом новом положају а дјелокругу постигне што бољи успјех!

Друштвени живот.

Примили смо:

Позив на бесједу е игранком, коју приређује Д. Тузланско срп. црк. пјевачко друштво под коровођством г. Фрање Волашког у Доњој Тузли на Митров-дан 26 октобра (7 нов.) 1888. У просторијама „Хомел Имеријал“. Чет приход намијењен је друшт. благајни. Улазна је цијена од особе 1 фор. од породице 2 фор.

1. дио забаве: 1. „Пушку на (о ?) клиа“ пјева мушки збор. — 2. „Богови Грка и Римљана“ митологија са алегоријом. Говори г. Одисев Маракис. — 3. „Српски пој“ од Каливоде пјешки збор. — 4. „Банка“ од Коломана Тоаа превод Змаја Јована Јовановића декламуге г. Михаил Прногорчевић. — 5. „Свраћање“ од Клаића четворонјев. — 6. „Већења“ за мјешовити збор удесио Ф. В. — 7. „Онамо Онамо“ од Д. Јенка пјева мушки збор.

Игранка.

Ч И Т У Љ А.

†

Биоградска „Српска Независност“ доноси ову биљешку:

Генерал Милутин Јовановић преминуо је наго 22 ов. м. у 7 часова у вече. Исто по подне био је покојник, скоро до пред саму смрт, у Црвеном Крсту. Пошав из Црвеног Крета кући на Врачар у друштву е г. генералом М. Лешјанином, испусти своју благу душу на путу пред самом Војном Академијом. Кашаљ и силна пљувачка угушише га, јер је у грудима имао сињу. Од како је постао члан Управног Одбора у Црвеном Крсту, радио је у њему тако рећи до посљедњег часа. Бог му не покљони ни толико тренутака, да се може жив кући вратити и у крилу своје драге породице издахнути. Зањ се може рећи да је сретно отишао на други блажен свијет без сваке муке и тешких самртних болова: живот његов угадио се на један пут ходићи испод руке е г. генералом Лешјанином. Ако и у смрти има среће, ово је доста срећна смрт. Али у толико је онет тежа туга и жалост за његову породицу, која губи у њему доброг мужа, красног оца и одличног члана једне велике и чувеније породице српске.

Генерал Милутин био је још снажан човјек, тек ако је навршио шездесету годину свог живота. У животу имао је свакојаких дана, као и сваки други, повољних и непријатних. У посљедње доба пензионеран је и живио је врло лијепу у кругу своје породице, коју је он од срца љубио и која је онет њега вољела и поштовала. Жао нам је одвећ, што ближе и тачније не познајемо његов живот и рад, те би могли о њему и коју више добру рећи. Зато остављамо да то допуне његови многобројни познаници и пријатељи, који су га боље од нас познавали. А колико га ми знамо, покојник био је благе нарави и добар човјек и домаћин, а врло вриједан члан Друштва Црвеног Крета.

Сахрањен је генерал Милутин, скромно у ново гробље. При спроводу било је је доста свијета обојег пола, ма да је вријеме било непогодно. Ми дубоко жалимо његову прерану и нагу смрт. Бог да му душу прости и лака му српска земља за коју је он више пута и свој живот залагао!

Из канцеларије Великог Суда.

Број 3305.

Јуче су послати сви они, који су осуђени да издрже казну на Грможур, међу којима је и Марко Драговић, бивши секретар Министарства Просвјете, који је стару манастирску, њему повјерену, архиву покрао и разне злоупотребе е њом чинио. Његово Височанство Књаз опростио му је тјелесну казну, која се имала над њим на Вир-Пазару извршити, као над лупежом. С тога се позивају сва она лица, која су му повјеравала, било старе књиге, било писма, да се пријаве канцеларији Великога Суда, е нужним документима, да своје ствари приме. Исто тако позивају се и сви дужитељи његови, да пријаве своја потраживања према истоме најдаље до двадесетог идућег Децембра.

Цетиње, 1. Новембра 1888.

Из канцеларије Великог Суда.

Број 3302.

Више Подгорице под Велим Брдом нађен је један златни ланчић још 1886 године. Ко га је изгубио, нека се пријави е нужним доказима код капетана Марка Класића у Лимљане, па да ланчић прими. Рок пријави одређује се до идућег Никоља-дне, 6. Децембра.

Цетиње, 1. Новембра 1888.

Болести сваке врсте особито *женица, падлица, слабости желуца, аулање и слабост ушћу, глухоте, главобоље, мигрене, хлароза, и узетост*, лијече се сигурно нашим чувеним разумним начном. Лијечењем од четири недеље постигли смо најчудноватије успјехе у случајима *сипте, и слабости плућа*. Молимо да нам се сасвим повјерљиво пошаљете потанко оне болести и да се дода поштанска марка за одговор.

Officin „Hygiea“ à Breslau II. (Allemagne).